

УДК 796

Порада О.В.

старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

SOFT SKILLS У ДІЛОВИХ ІГРАХ

Зважаючи на постійні зміни у професійному світі, важливо розвивати так звані «м'які навички» (soft skills), що доповнюють «жорсткі навички» (hard skills), тобто вміння та знання, необхідні для певної посади та конкретної роботи і які допомагають професіоналам пристосовуватися до нових вимог і викликів. Ці навички є особливо важливими, оскільки дозволяють ефективно комунікувати з іншими, проявляти емпатію, розуміти різні погляди та реагувати на складні ситуації зі збереженням взаємної поваги.

Дослідження на ринку праці підтверджують важливість таких навичок для роботодавців, оскільки професії зазнають змін з плином часу, і вимоги до професійних компетентностей стають більш різноманітними. Провідні фахівці та науковці підтримують думку, що розвиток м'яких навичок є надзвичайно важливим для професійного успіху.

Зважаючи на вимоги сучасного світу, заклади вищої освіти (ЗВО) мають велике значення у формуванні навичок і знань, необхідних для успішної кар'єри в різних галузях. Випускники повинні мати можливість опанувати не тільки професійні, але й м'які навички, щоб бути успішними в конкурентному світі бізнесу та здатними пристосовуватися до змін у глобальному економічному середовищі. У цьому контексті, формування і розвиток «soft skills» у студентів є дуже важливим завданням, на яке ЗВО повинні звернути належну увагу. Окрім того, професіонали, яких готують ці заклади, повинні мати достатні знання та навички для відповідності високим

стандартам у своїй галузі, щоб забезпечити ефективний розвиток та успішний розвиток відповідних сфер.

Сучасна освіта активно використовує ігрові компоненти для підвищення ефективності навчання. Так, традиційна методика, що передбачає директивний підхід зі спілкуванням викладача та студента й постійним контролем з боку викладача, поступово втрачає своє значення. Інноваційне навчання, що ґрунтується на оригінальних методиках, зорієнтоване на динамічні зміни в навколишньому світі та розвиток різноманітних форм мислення, творчих здібностей та соціально-адаптаційних можливостей особистості. Зокрема, інтерактивний підхід, де відбувається взаємодія викладача та студентів, сприяє комунікативній взаємодії та отриманню нового гносеологічного досвіду. Методи інтерактивного навчання, такі як евристична бесіда, дискусія, портфоліо, мозковий штурм, круглий стіл, кейс-метод, проекти, імітаційне моделювання та ділова гра, є корисним інструментом для підготовки та адаптації студентів до професійної діяльності та соціальних взаємин, що сприяє досягненню конкретних завдань та структуруванню системи ділових відносин між учасниками.

На основі наукових досліджень та власного викладацького досвіду було створено кілька ділових ігор, що допомагають студентам краще засвоювати теоретичні знання. Апробація та подальше впровадження ділових ігор відбувалося на практичних заняттях впродовж 2017-2023 рр. Зокрема, були розроблено ігри «Конкурент» (2017) та «Вексель» (2020), що успішно адаптовано до проведення онлайн-занять на платформі Zoom. Це стало надзвичайно важливим як в умовах пандемії Covid-19, так і під час воєнного стану, оголошеного на території України 24 лютого 2022 р.

Особливу увагу зосереджено на підготовці до ділової гри – студентам потрібно пройти тест до кожної теми, який складається з 20 унікальних запитань у межах лекційного матеріалу з чотирма варіантами відповіді, один з яких є правильним. Методика проведення ігор подібна, але відмінні мотиваційний вплив умов означених ігор та система оцінювання відповідей. Як під час підготовки до практичного заняття, так і впродовж гри, студентам, окрім опанування теоретичною складовою заданої теми, необхідно активно використовувати навички тайм-менеджменту, письмового спілкування, емпатії, активного слухання, розумової спритності, креативності тощо – тобто навички саме «soft skills».

Щорічно наприкінці семестру, серед студентів проводилось анонімне опитування щодо їх думки про заняття у формі ділової гри та отримано тільки позитивні відгуки, зокрема:

«Коли я грала у цю гру («Конкурент»), я запам'ятовувала більше матеріалу, а також коли складала питання, і коли відповідала на них. Також при складанні питань розвивала свою креативність, щоб інші студенти не

зміogli правильно відповісти, ще одним плюсом є те, що відбувається комунікація студентів щодо питання і розуміння матеріалу, щоб не просто прочитати й забути, а зрозуміти та запам'ятати».

«Практичні заняття в тому форматі проходили в дуже цікавій формі. Матеріал засвоювався набагато простіше, ніж під час класичної форми навчання. Опитування відбувалося в ігровій формі, групу було поділено на команди, підіймався командний дух, щоб виграти. Завдяки цим заняттям я навчився працювати з текстом, робити все швидко і якісно, просто і чітко відповідати на питання, бути впевненим у собі, послідовно і логічно викладати думки».

«До кожної гри хотілося готуватися краще, щоб показати кращий результат і заробити більше балів».

«Мені дуже сподобалися всі ігри, оскільки вони були креативні, а не просто ми сиділи на парі й відповідали. Ці ігри мені дали зрозуміти, що ніколи не потрібно стояти на місці, а потрібно бути на перших місцях (оскільки бути на перших місцях престижно) і бути потрібним».

«Гра «Вексель» навчила мене не боятися відповісти неправильно на питання, навчила працювати в команді зі своїми одногрупниками, швидко і своєчасно приймати рішення, і трохи сміливості, взяти всю відповідальність на себе і відповісти на питання, щоб не втратити бал».

«Саме в ігровій формі запам'ятовування матеріалу якісне та цікаве. Крім цього, виробилася впевненіша дикція. Переконана, що отримані знання від пройденого матеріалу не пройдуть повз, а будуть застосовні в майбутньому»

Отже, використання ділових ігор, таких як «Конкурент» та «Вексель», може бути корисним для включення в освітній процес ЗВО, оскільки може допомогти студентам сформувати та розвинути «soft skills», що є важливими для майбутніх фахівців, та збільшить їх конкурентоспроможність на сучасній бізнес-арені.

Основний напрямок нашого майбутнього наукового пошуку полягатиме у вдосконаленні чинних та розробці нових інтерактивних методик розвитку «soft skills». Ми плануємо зосередитись на вивченні ефективних підходів до стимулювання саморозвитку, комунікаційних навичок та лідерства, щоб надати студентам і професіоналам можливість розвиватися та бути ефективними учасниками ринку праці.